

Cesium gör världen till en säkrare plats

”Hans Wallins kontakter när det gäller fredsteknik och Jack Gustavssons innovationsförmåga ger Cesium en framträdande plats på en ny marknad”

SÄRTRYCK FRÅN
KATRINEHOLMS
KOMMUNS
NYHETSREVIJ
FRÅN SAMHÄLLS-
BYGGNADSFÖR-
VALTNINGEN
NR 8 2017

Cesiums produkter gör världen till en tryggare plats

På uppdrag av FN:s nedrustningskontor och programmet SaferGuard arbetar Hans Wallin internationellt med information om insamling av de mängder av vapen som i dag finns i omlopp världen runt. Säker lagring av dessa vapen kräver sin lösning och här har Hans hittat en själsfrände i Jack Gustavsson och företaget Cesium.

Läs Hans Wallins berättelse om FN:s arbete för att samla in och säkert förvara vapen som cirkulerar i världen och vad det innebär för det lokala företaget Cesium som skapar produkter som förutom att göra världen till en säkrare plats också sätter Katrineholm på världskartan.

”Verksamheten var hemlig och Vingåkersverken fanns inte på några kartor”

Hans Wallin berättar om Försvarets Fabriksverk i Vingåker som tillverkade bland annat grantgevärsammunition.

Hans Wallin är i dag en auktoritet på sitt område och en expert som ofta anlitas när frågor om säkerhet kring vapenlagring diskuteras. Han har sin bakgrund inom försvarsindustrin och var tidigare anställd på Försvarets Fabriksverk i Vingåker, i dagligt tal Vingåkersverken.

Försvarets Fabriksverk bildades 1943 och var en del i ett militärt system för att förse landet med krigsmateriel och ansvara för den krigsindustriella beredskapen. Huvudkontoret låg i Eskilstuna och verksamheten bedrevs på ett antal orter i Sverige. Fabriken i Vingåker byggdes 1967.

– Verksamheten var hemlig och Vingåkersverken fanns inte på några kartor, berättar Hans. Inne i Vingåker kallade man fabriken för Krutbruket, men vi gjorde granatgevärsammunition och annan försvarsmateriel. Man kan säga att FVV var den statliga delen och

Bofors i Karlskoga den privata delen av den här grenen inom försvarsindustrin. Alfred Nobel grundade också en fabrik för tillverkning av civila sprängämnen, Nitro Nobel i Gyttorp.

Miljömedvetandet vaknade redan på 1960 talet i Sverige och regeringen beslöt 1970 att all dumpning av ammunition till lands i sjöar och hav skulle förbjudas. Samtidigt invigdes en återvinningsfabrik för utgången ammunition vid FFV Vingåkersverken. Det var sannolikt en av de första anläggningarna i världen för industriell nedrustning och avancerad kretsloppsteknik. Verksamheten med återvinnig bedrevs parallellt med nytillverkning av ammunition.

KARTAN FÖRÄNDRADES

I slutet av 80-talet förändrades den politiska kartan. Muren i Berlin föll, Sovjetunionen upplöstes och spän-

”Totalt i världen finns troligtvis omkring 850 miljoner vapen i omlopp i dag”

ningen mellan öst och väst försvann. I alla fall temporärt.

– 1990 bestämde man att nu är det fred, nu ska vi inte ha några vapen mer, säger Hans och refererar till Alfred Nobel som instiftade Nobelpriset: Ett av dem är Fredspriset och det var ingen tillfällighet. Han insåg att kriget var omänskliga.

– Svenska försvaret hade enorma mängder av gammal ammunition och FFV var en del av det militära system som byggts upp redan under andra världskriget, säger Hans. Vad skulle man göra med ammunitionen, man kunde ju inte dumpa den i sjön. Vi var några stycken som tyckte att vi skulle fortsätta satsa på återvinning och teknologin runt det.

Det var också viktigt för fabriken i Vingåker som var nedläggningshotad då försvaret ville koncentrera verksamheten till Karlskoga.

– Vi lyckades vända de tankegångarna så att Vingåkersverken blev kvar, säger Hans. Det unika med Vingåker var placeringen med ett obebyggt område runt omkring, som ett skyddsområde.

1997 såldes Vingåkersverken till Nammo. Det var från början ett bolag med ägandet delat mellan de nordiska länderna med tanke att tillsammans jobba på en nordisk marknad, men först hoppade Danmark av och sedan Sverige. Kvar blev ett norskt/finskt bolag med huvudkontoret i Norge och flera fabriker i Sverige som tidigare ägts av Svenska staten.

FN-RESOLUTION

– 1997 började jag jobba åt EU för att bevara yrkeskunskaperna inom explosiv hantering. Jag lade mycket tid på

Fortsättning nästa uppslag >>>

”Vad skulle man göra med ammunitionen, man kunde ju inte dumpa den i sjön”

Hans Wallin om satsningen på återvinning och de möjligheter denna satsning skulle kunna ge.

”Krig ska man inte hålla på med, det är livsfarligt”

”...här tycker jag att Sverige skulle kunna göra mycket mer ... vi borde kunna utbilda folk från hela världen...”

Hans Wallin tycker att Sverige borde ta mer plats när det gäller fredsteknik

det och var projektledare i 13 år. Inom FN hade man också börjat jobba på det här men det blev inget gjort förrän generalförsamlingen 2007 antog en resolution om att uppmuntra alla stater att ta kontroll över vapen som illegalt befinner sig på drift, säger Hans.

– Det finns för mycket vapen i världen och man måste minska tillgången på dem. Den typen av arbete måste kunna administreras. Bland oss som har jobbat med detta är det många som faller för åldersstreck och det är viktigt att behålla kunskap. Det finns inga utbildningar att falla tillbaka på utan all kunskap finns inom krigsindustrin.

VAPEN FORTSÄTTER ANVÄNDAS

Efter ett krig finns mängder av vapen kvar som kan fortsätta att användas. Överbliven ammunition finns i förråd med otillräcklig säkerhet och övervakning. Vapen stjäls eller förskingras. Gammal ammunition kan dessutom självantända och orsaka katastrofer.

Många länder har dålig kontroll och vapen, ammunition och sprängmedel förvaras med dålig säkerhet.

Det är inte ovanligt med ”förluster” av statsägda vapen. 2003 ”försvann” miljoner finkalibriga vapen i Irak. 2014 kom 750 000 amerikanska vapen på villovägar i Afghanistan.

– Krig ska man inte hålla på med, det är livsfarligt, säger Hans, som påpekar att det inte gäller att vinna kriget, man måste vinna freden. Lämnar man ett krig måste man ordna upp saker efter sig. Vapnen finns kvar och det finns alltid folk som vill ha vapen. De har ett värde i sig och man handlar med dem. Det är enorma pengar som omsätts i gamla vapen.

ETT REGELVERK SKAPADES

FN:s resolution ledde fram till IATG, ett regelverk för hantering och lagring av ammunition och sprängmedel. Det har utarbetats av ett stort antal experter på FN:s uppdrag. Det implementeras

”FN:s resolution ledde fram till ett regelverk för hantering och lagring av ammunition och sprängmedel

genom FN-programmet SaferGuard som också innehåller manualer för hur arbetet ska gå till. Alla relevanta områden berörs, riskanalyser, risker för samhället, stölder, självantändning eller sabotage. Hans Wallin är en av dem som för FN:s räkning varit med och granskat manualerna.

REGLER PÅ NÄTET

SaferGuard och IATG är tillgängliga för alla via Internet. På så sätt har man säkrat kunskap i ämnet. Här beskrivs ingående bland annat hur man ska kunna administrera vapenförråd och hur man ska kunna utbilda för att ge en gemensam värdegrund världen över så att alla länder jobbar på samma sätt.

– Här tycker jag att Sverige skulle kunna göra mycket mer med vår bakgrund som fredsvänner, goda tekniker och med vårt industriella arv efter Alfred Nobel, säger Hans.

– Vi borde kunna utbilda folk från hela världen. Schweizarna insåg att det

ligger stora pengar i det här så de bygger nu en stor utbildningsanläggning i Genève. Det är en ort med ett mycket högt kostnads läge, vi skulle kunna göra det här till en lägre kostnad och ta en del av fredsteknik-marknaden. Fredsteknik är det som sker efter en konflikt. Bland annat måste man säkra vapnen.

INTERNATIONELL LAG

Den 24 december 2014 trädde också FN:s vapenhandelsfördrag Arms Trade Treaty i kraft. Det utgör en internationell lag och är ett viktigt verktyg för att bekämpa olaglig handel med konventionella vapen.

– Det innebär ett obligatoriskt ansvar för alla som har vapen att förvara dem på ett säkert sätt. Man får heller inte som privatperson eller företag handla med vapen om det inte finns en överenskommelse på regeringsnivå. Vapen får heller inte passera gränser

Fortsättning nästa uppslag >>>

”... ett obligatoriskt ansvar för alla som har vapen att förvara dem på ett säkert sätt”

Hans Wallin om FN:s vapenhandelsfördrag Arms Trade Treaty.

Säkerhetsförrådet på bilden väger 30 ton. Bara dörren väger 1,5 ton och är försedd med lås som gör det mycket svårt att ta sig in i förrådet.

fritt, tidigare har vem som helst kunnat handla, men nu vill man ha kontroll, säger Hans.

SKAPAR MÖJLIGHETER

Svårigheterna, förutom att samla in vapnen, ligger också i att bygga säkra förråd samt att förvara och transportera vapnen i när de väl samlats in. Och det är här som Jack Gustavsson och hans företag kommer in. Läget skapar möjligheter för såväl Cesium som det övriga lokala näringslivet.

– Det Jack gjorde för 15 år sedan var att uppfinna ett mobilt säkerhetsvalv, säger Hans. Det är lika säkert som bankernas kassavalv men du kan flytta på det.

– Det innebär att vi effektivt kan bygga dem på plats här för att sedan leverera dem. Första generationen valv var i stål men sedan har Cesium utvecklat en modell i betong som nu byggs här på fabriken.

Hans Wallins kontakter när det gäller fredsteknik och Jack Gustavssons innovationsförmåga har gett Cesium en framträdande plats på den här nya marknaden som har stor potential att växa. Tillsammans utvecklar de nya säkerhetsprodukter allteftersom behoven uppstår.

KUNDE VARA SVERIGES BIDRAG

– FN är beroende av bidrag och det här skulle kunna vara ett av Sveriges bidrag, säger Hans. Vi bygger säkerhetsvalven och skänker dem via FN de till länder som behöver dem.

– Jag tycker det vore roligt om kungen och politiker på utlandsbesök gjorde reklam för svensk fredsteknik och svenska fredsprodukter. Jag är övertygad om att Sverige på det sättet skulle bidra till en fredligare värld. Vi skall inte glömma bort att Sverige haft fred i mer än 200 år och på så sätt är ett utmärkt föredöme.

Men hur får man då in alla vapen som är i omlopp?

– I Sverige förbereder man en ny vapenamnesti samtidigt som straffet för innehav av illegala vapen förmodligen kommer att skärpas. Varje vapenamnesti brukar innebära att ett stort antal vapen lämnas in. Även från den kriminella sidan. Totalt i världen finns troligtvis omkring 850 miljoner vapen i omlopp i dag, men det är framför allt automatvapen man vill komma åt. Förråden kommer här att bli viktiga, säger Hans, som är mycket nöjd med utvecklingen för Cesium: Vi har hållit på i 15 år. Nu levererar vi bland annat till svenska försvaret och är etablerade inom försvarsindustrin och explosivindustrin. Exporten börjar också komma igång.

KRAV PÅ SÄKERHET

– Förutom försvaret är också polisen kunder hos oss. Våra kunder ställer mycket höga krav på säkerheten och

Slutsammansättningen av förråden görs i Cesiums egna lokaler. De kraftiga låsen är exempelvis en del som monteras. Samarbetet med lokala underleverantörer är stort.

därför är Cesium också angelägna om att skydda många av företagets hemligheter.

Men säkerhetsprodukterna från Cesium har en bredare efterfrågan än så.

– Det finns en potential för oss att kunna växa. Vi riktar oss ju inte bara mot försvaret utan vi tror att den civila marknaden är större och börjar nu marknadsföra oss även där. Vi gör exempelvis sjöfartscontainrar som är säkra och mycket svåra att ta sig in i. Det försvårar för stöld av mat, läkemedel, elektronik m.m. säger Marie Gustavsson från Cesium som är Jacks dotter, har en forskningsutbildning i medicin och är med i alla delar i företaget.

SÄKRA SERVERHALLAR

– Stora ammunitionsförråd och säkra serverhallar är andra konstruktioner från Cesium. Just nu bygger vi den första säkerhetsklassade prefabricerade serverhallen, säger Marie.

– Jag tror att sådana saker som serverhallar kommer att uppdateras vad gäller säkerhetskrav, säger Hans. Jag tycker det är roligt att tänka nytt. Ingången är fredsteknik och jag skulle inte jobba ihop med Jack om han tänkte annorlunda.

JOBBAR LOKALT

– Det är också roligt att kunna jobba så lokalt när det gäller tillverkningen. Vi jobbar exempelvis mycket med Blomberg & Stensson som tillsammans med andra underleverantörer levererar delar till slutsammansättningen vi gör här, säger Hans. Volvo importerar kanske upp emot 70 procent av sina delar, men nästan allt i våra produkter kommer från Katrineholm, vilket är unikt.

– Något som också är unikt är Jacks förmåga att sammanjuta finmekaniska produkter och storskalig betongproduktion. Tittar man på produktionen av ett förråd så är det mycket material, men

också många arbetstimmar. Med vårt sätt att jobba så stannar allt i Katrineholm, säger Hans.

– Vi vill gynna vår närmiljö, inte bara ekonomiskt och miljömässigt utan också vad gäller arbetstillfällen, säger Marie.

Hans Wallin brinner för att skapa en säkrare värld och genom samarbetet med Jack Gustavsson och Cesium bidrar han i allra högsta grad till detta.

– Jag är inte pacifist. Sverige måste försvara sina värden. Men försvarets viktigaste uppgift är att försvara freden och det tycker jag att man tappat bort lite grand. Det jag vill säga för FN:s del är att vi måste förvara vapnen under kontrollerade former, avslutar han.

En artikel från
KFV Marknadsföring
MATS FREDRIKSSON

På uppdrag av Katrineholms kommun,
Samhällsbyggnadsförvaltningen

CESIUM AB

Besöksadress: Ljungvägen 37, 641 39 Katrineholm
Postadress: Sågmogatan 21, 641 34 Katrineholm
Tel 0150-163 10 Fax: 0150-505 42. E-post: info@cesium.se

www.cesium.se